

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 30.11.2022
Sayı : 3802

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 30/11/2022 16:32
Sayı: E-120.10-1124264

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Sosyal güvenlik kurumunun mali açıdan sürdürülebilmesinin sağlanması ve gelecek açısından mali olarak güçlü bir sigorta sisteminin oluşturulabilmesi için SGK'nın Bağ-Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emekli Sandığı dönemleri de dahil olmak üzere 1992 yılından bugüne meydana gelen açıklarının ve görev zararlarının nedenlerinin saptanması, bunların çözümü için oluşturulması gereken sosyal politikaların hayata geçirilmesi ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Engin ALTAY

İstanbul Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL

Manisa Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ

Sakarya Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE:

Sosyal güvenlik, insanların gelirlerine bakılmaksızın toplum huzurunu ve refahını bozan ekonomik ve sosyal tehlikelerin verdiği zararlardan "insan hakkı" ve esas itibarıyla de "devlet görevi" olarak primli ya da primsiz sistemlerin kullanılması, kişilerin sosyal tehlikelerin zararlarından kurtarılmaya güvencesidir. Sosyal güvenlik, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşme ve tavsiye kararlarında, uluslararası belgelerde ve ülke Anayasa ve yasalarında temel ve vazgeçilmez insan haklarından biri olarak kabul edilmekte, "kişinin ve ailesinin çeşitli sebeplerle maruz kalabilecekleri tehlikelerin zararlarından kurtararak, yaşadıkları toplum içinde başkalarına bağımlı olma ihtiyacı duymadan, insan haysiyetine yaraşır bir hayat standardına kavuşturulmaları" anlamında kullanılmaktadır İnsanların yaşam kalitesini etkileyen en önemli unsur sosyal güvence içinde olmalarıdır.

Ancak sosyal güvenlik sisteminin sağlıklı ve güçlü bir biçimde sürdürülebilmesi için finansmanı önem arz etmektedir. Bu da doğal olarak sosyal güvenlik sisteminin finansmanının objektif olarak belirlenmesi ile giderlerinin de doğru ve politik etkilerden arındırılmış olarak tanımlanmasına dayanmaktadır. Ne yazık ki, Türkiye'de sosyal güvenlik giderleri ve finansman açıkları sürekli artış eğilimindedir. Bu bağlamda 1999 yılında yürürlüğe giren 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'yla, temel olarak, sosyal güvenlik kuruluşlarının gelirlerini artırmaya ve giderlerini kısımaya yönelik düzenlemeler getirilmiştir. 2006 yılında ise, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'yla Bağ-Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emekli Sandığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) çatısı altında; farklı sosyal sigorta rejimleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) Kanunu içinde toplanmıştır. Yapılan bu yasal değişikliklere rağmen sosyal güvenlik sisteminin açıkları ve bütçe transferleri artmaktadır.

SGK'ya yapılan bütçe transferleri içerisinde açık finansmanı, devlet katkısı, ek ödeme, faturalı ödemeler, teşvikler ve ödeme gücü olmayanların GSS katkısı olmak üzere 6 kalem transfer bulunmaktadır. Sosyal güvenlik sistemine yapılan transferler, bütçe açığını ve kamu borçlanma gereğini arttıran önemli bir etken olmuştur. Sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin önemli miktarlara ulaşması kamu finansman dengesi ve ekonomi üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır.

2021 yılında SGK'nın açığı 21,6 Milyar TL. olmuş, 2022 yılının ilk 8 ayında ise bu açık 35,8 Milyar TL'ye ulaşmıştır. AKP'nin iktidarda olduğu dönemdeki SGK'nın toplam açığı ise 485 milyar lira olmuştur. Özellikle, 1992 -1999 yılları arasındaki dönem ile AKP'nin iktidar olduğu dönem açısından bir karşılaştırma yapıldığında ise SGK'nın açıklarının AKP döneminde oldukça yüksek olduğu ve artmaya da devam ettiği görülmektedir. Her ne kadar siyasi bir iradeyi temsil etmemesi nedeniyle karşılaştırma yapılması ve sorumluluk atfedilmesi doğru olmasa bile Kemal Kılıçdaroğlu'nun SSK Genel Müdürü olduğu altı dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu'nun toplam açığı 2,2 milyar lira olmuştu. SGK, AKP döneminde Kemal Kılıçdaroğlu döneminden tam 220 kat daha fazla açık vermiştir. Dolar bazında bakıldığında da Kemal Kılıçdaroğlu'nun döneminde SGK'nın verdiği finansman açıklarının her yılın ortalama dolar kuruyla toplamı 16,9 milyar dolar etmektedir. AKP' döneminde verilen toplam açık ise 204 milyar dolarla Kılıçdaroğlu döneminin tam 12 katı düzeyindedir.

Sosyal devlet anlayışına sahip ülkelerde sosyal güvenlik politikalarının asli önceliğini vatandaşların sağlık hizmetlerine erişebilmeleri ve işsizlik ile yaşlılık durumlarında gelir güvencesine sahip olmaları oluşturur. Bunun içindir ki, sosyal güvenlik açıklarının kapatılması ve bütçe dengesinin tutturulması açısından, emeklilik ve sağlık harcamalarındaki artışın kontrol altına alınmaya çalışılırken vatandaşların gelir - gider dengesini veya hayat kalitesini bozacak etkileri olacak müdahalelerin en az seviyede olması gerekmektedir.

Yurttaşlarımıza insanca yaşam sağlamaya yönelik sosyal devlet olma yükümlülüğünün bir gereği olan sosyal güvenlik hakkının hayata geçirilmesi için kurulan sosyal sigorta kurumunun finansman açıklarının sürdürülebilir olmaktan uzaklaşmakta ve açıkları ve görev zararları giderek artmaktadır ve artık kamuoyunda bununla ilgili giderek artan oranda tepkiler dile getirilmektedir. Vatandaşlarının insanca yaşamaları için sosyal güvence sağlama ve sosyal devletin gereklerini yerine getirmekle yükümlü olan sosyal güvenlik kurumunun açıklarının neden arttığı bütçe hakkının kullanımı ve denetiminin yapıldığı kurum olan TBMM'de ele alınmalıdır.

Bu nedenlerle; sosyal güvenlik kurumunun mali açıdan sürdürülebilmesinin sağlanması ve gelecek açısından mali olarak güçlü bir sigorta sisteminin oluşturulabilmesi için SGK'nın açıklarının, görev zararlarının nedenlerinin saptanması, bunların çözümü için oluşturulması gereken sosyal politikaların hayata geçirilmesi ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekli görülmektedir.

